

'Het is stoer de Grönnegers wakker te kriegen'

Veenkloeten

Door **Gerrit Voerman**

■ **VEENDAM** – De bekende voorvechter van de Groninger cultuur Harm Meijer („Haarm Maaijer is mie laiver”) uit Veendam, op 68-jarige leeftijd overleden, stond sinds jaar en dag op de bres voor de Groninger taal. Bekendheid kreeg hij als oprichter en lijsttrekker van de Grönneger Bond, de partij die meer zelfbeschikkingsrecht voor de provincie Groningen opeiste.

Maaijer werd op 15 september 1919 in Bour-tange geboren, als zoon van een grenscommies. Hij bleef niet lang in Groningen: amper drie weken oud verhuisde hij met zijn familie naar Rotterdam. Door heimwee gekweld, vroeg zijn vader al snel weer overplaatsing naar Groningen aan. Na enkele omzwervingen vestigde het gezin zich uiteindelijk in Veendam.

Maaijer groeide op in een SDAP-milieu. Nadat hij zijn hbs-diploma had behaald, was hij voor de oorlog enige jaren werkzaam als journalist bij de noordelijke editie van het sociaal democratische dagblad Het Volk. Langzaam maar zeker werd zijn belangstelling voor het Gronings gewekt.

In de jaren vijftig werkte Maaijer bij de Nederlandse Spoorwegen. In zijn vrije tijd studeerde hij economie aan de Rijksuniversiteit te Groningen. Eenmaal afgestudeerd werd hij in 1959 leraar economie aan Het Winkler Prins lyceum in Veendam, waar hij zo'n kwart eeuw eerder als scholier in de banken had gezeten.

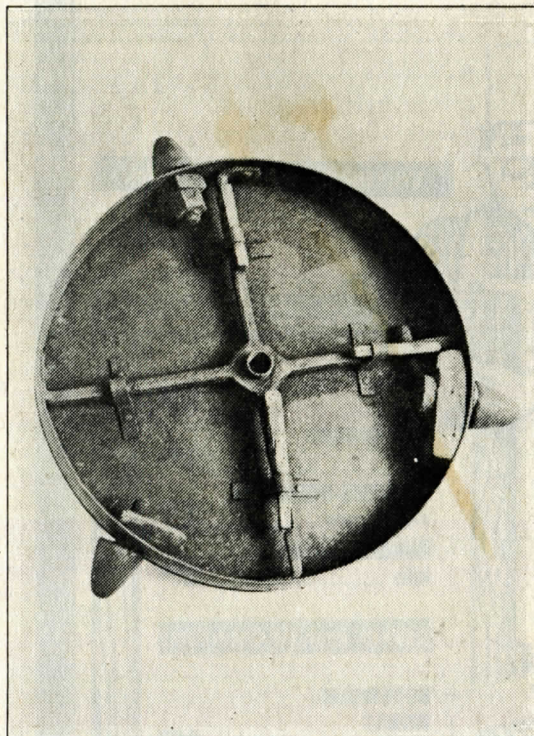

Foto: Anne Marie Kamp

▲ **Het voorwerp waar het Veenkoloniaal Museum dit keer opheldering over wil hebben is rond van vorm en heeft een doorsnee van ongeveer veertig centimeter. Het Museum wil graag weten of en zo ja op welke manier, het voorwerp gebruikt is bij het zaaien.**

Over de voorwerpen van de vorige keer werd het Veenkoloniaal Museum gebeld door iemand die zich meldde als de voorzitter van de koekhakkersclub van Delfzijl. Die beweerde dat het voorwerp bij het koekhakken gebruikt was.

Groninger schetsjes

Maaijer die zich binnen de provinciegrenzen vrijwel uitsluitend van het Gronings bediende, was lange tijd actief op het Groninger literaire front. Aan het begin van de jaren zestig publiceerde hij Groninger schetsjes in Het Vrije Volk. Ook schreef hij korte verhalen en gedichten en vertaalde werk van Jevtoesjenko en Rilke in het Gronings.

Hij maakte deel uit van de Oldenburger 'Schrieverskring' en was betrokken bij het mede door de Groninger dichter Simon van Wattum in 1966 opgerichte blad 'Twijspaalk'. Door de nadruk die Maaijer op de politieke kant van de Groninger zaak ging leggen, kwam het tot een verwijdering tussen beiden. In 1980 publiceerde Maaijer de gedichtenbundel 'Gas en taal', waarin hij zijn liefde voor het 'laand Grönnen' bezong.

Bij al deze literaire activiteiten ging het Maaijer vooral om het behoud van de Groninger taal. Hij was bang dat het Gronings van lieverlee zou verdwijnen. De passieve opstelling van de Partij van de Arbeid, waarvan hij vele jaren lid was, tegenover de dreigende teloorgang van het Gronings, was voor hem een van de redenen om voor deze partij te bedanken.

'Wingewest'

Op 25 januari 1974, vlak voor de Provinciale Staten-verkiezingen, richtte Maaijer met de nodige bombarie de Grönneger Bond op. De partij wilde de economische en culturele belangen van Groningen verdedigen tegenover de 'Hollaandse koloniaalisten en kulturimperialisten'.

De regering in Den Haag zou volgens Maaijer in Groningen alleen maar een wingewest zien. Het aardgas werd weggepompt en in ruil daarvoor werden de Groningers opgezadeld met een

hoge werkloosheid en afgescheept met lage lonen. De Groninger taal, waarop de Hollanders het eveneens hadden gemunt, moest beschermd worden. De Bond stelde daarom voor het Gronings als leervak op alle scholen in te voeren en als spreektaal in de gemeenteraden en bij rechtbanken.

Bij de kiezers sloeg de Grönneger Bond niet echt aan. Bij de Statenverkiezingen wist zij slechts enkele duizenden stemmen te verwerven. Lang niet genoeg voor een zetel. Ook Maaijers pogingen om in de gemeenteraad van Veendam door te dringen, mislukten. Voor een deel was dat aan hem zelf te wijten. Door zijn krasse uitspraken in de ingezonden brieven in de pers kreeg de bond een wat amateuristisch en folkloristisch aanzien. Een voorbeeld hiervan was de penne-strijd, die Maaijer met de PTT voerde om zijn functie als Bondsvoorzitter in het Gronings in het telefoonboek vermeld te krijgen.

Bijlste

In 1987, na het vierde teleurstellende resultaat op rij bij de Statenverkiezingen, gooide Maaijer moedeloos het bijltje erbij neer. Op 25 maart werd de Grönneger Bond door de oprichter, voorzitter en lijsttrekker opgeheven. Vlak daarna diende zich echter een nieuwe regionale politieke groepering aan. Door de oorspronkelijk uit Rotterdam afkomstige M. Huis, oud-bondsecretaris en lid van de gemeenteraad van Oosterbroek, werd de partij Provincie Belangen opgericht. Maaijer hield zich van deze onderneming afzijdig. „Ik heb mien waark doan veur Grönnen en de Grönnegers willen dat nait. Hou dat nou wieder mout?”

WC 13-5-88